

QASHQADARYO VILOYAT SOG'LIQNI SAQLASH BOSHQARMASI
BUYRUG'I

« 5 » 05 2023 yil 425 - son

Qarshi shahri

Аҳоли орасида вирусли гепатитнинг "В" ва "С" турларини эрта аниқлаш ва даволаш тадбирларини амалга ошириш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Айрим долзарб вирусли инфекциялар тарқалишига қарши курашиш чора-тадбирларини такомиллаштириш тўғрисида"ги 2022 йил 6 майдаги ПҚ-243-сон қарори билан белгиланган тадбирлар ижросини таъминлаш, Жаҳон Соғлиқни сақлаш ташкилотининг 2030 йилга келиб вирусли гепатитларнинг "В" ва "С" турларини элиминациясига эришиш бўйича стратегиясини амалиётга татбиқ этиш ҳамда гепатитга қарши курашиш тадбирларини такомиллаштириш ва Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирининг 2023 йил 01 майдаги "Вилоятда аҳолиси орасида вирусли гепатитнинг ва турларини эрта аниқлаш ва даволаш тадбирларини амалга ошириш тўғрисида"ги 95-сонли буйруғи ижросини таъминлаш мақсадида **буюраман:**

1. Соғлиқни сақлаш вазирининг 2023 йил 1 май кундаги "Вилоятда аҳолиси орасида вирусли гепатитнинг ва турларини эрта аниқлаш ва даволаш тадбирларини амалга ошириш тўғрисида"ги 95-сонли буйруғи раҳбарлик ва ижро учун қабул қилинсин.

2. Мазкур буйруқ билан вирусли гепатитларнинг "В" ва "С" турларини эрта аниқлаш ва даволаш тадбирларини амалга ошириш тартиби иловага мувофиқ тасдиқланганлиги инобатга олинсин ва ушбу тартиб асосида беморларни скрининг ва тасдиқловчи текширувдан ўтказиш ва даволаш тадбирларини амалга оширилиши таъминлансин.

3. Шаҳар, туман тиббиёт бирлашмалари бошлиқларига:

- аҳоли орасида вирусли гепатитларнинг "В" ва "С" турларини эрта аниқлаш ва ушбу касалликларни даволаш ишларини Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирининг 2021 йил 24 майдаги "Республика аҳолиси ўртасида вирусли гепатитларнинг "В" ва "С" турини барвақт аниқлаш усулини босқичма-босқич амалиётга жорий қилиш, асоратлар келиб чиқишининг олдини олиш ва даволашда махсус терапияни

ўтказиш тўғрисида”ги 110-сонли буйруғи ва ушбу буйруқ билан тасдиқланган тартиб асосида амалга оширилсин;

- скрининг текширувлари ўтказиладиган оилавий поликлиникалар ва оилавий шифокор пунктларида тадбирларни амалга ошириш учун зарур шароитлар яратилсин;

- оилавий поликлиникалар ва оилавий шифокор пунктига экспресс-тестлар ўтказиш учун керакли компонентлар ўз вақтида етказиб берилиши таъминлансин;

- скрининг амалга ошириладиган шахслар тўғрисидаги маълумотларни электрон дастурга киритиб борилиши йўлга қўйилсин;

- скрининг натижасида вирусли гепатитларнинг ”В” ва ”С” турлари аниқланган беморларни мутахассислар томонидан текширувдан ўтказиш мақсадида йўлланма билан гепатомарказга юборилишини таъминласин;

- скрининг натижасида вирусли гепатитларнинг ”В” ва ”С” турлари аниқланган беморлар тўғрисида Санитария-эпидемиология қўмитасининг ҳудудий бўлимларига Ф-058-шаклда тезкор хабар берилсин;

- ҳудудларда юклатилган вазифалар ижросини таъминлаш бўйича шахсан шаҳар, туман тиббиёт бирлашмалари бошлиқларининг даволаш ишлари бўйича ўринбосарлари масъул этиб белгилансин.

4. Вилоят Соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи ўринбосари (З.Қосимов)га:

“**IT-MED**” МЧЖ скрининг амалга ошириладиган муассасаларни техник талабларга кура ТАС-IX интернет тармоғи (камида 4 Мбит/сек тезликда) ва Соғлиқни сақлаш вазирлигининг корпоратив тармоғига улаш чоралари кўрилсин.

5. Республика ихтисослашган микробиология, юқумли, паразитар касалликлар Илмий амалий тиббиёт маркази Қашқадарё филиали (Х.Эрназаров)га:

- гепатомарказларда скрининг натижасида вирусли гепатитларнинг ”В” ва ”С” турлари аниқланган беморларни иммунофермент анализ (ИФА) усулида АФП (альфафетопротеин), PIVkA ва HBsAg антигенининг миқдорий текширувларини ўтказиш, вирусли гепатит маркери мусбат натижа аниқланган беморлар қонини олиш ва полимераза занжир реакцияси (ПЗР) текширувидан ўтказиш учун Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўмитасининг ҳудудий бошқармаларига етказиб берилишини таъминласин;

-Тошкент шаҳрида гепатитнинг ”В” ва ”С” турлари аниқланган беморларни иммунофермент анализ (ИФА) усулида АФП (альфафетопротеин), PIVkA ва HBsAg антигенининг миқдорий текширувларини ҳамда вирусли гепатит ”С” маркери аниқланган беморларда полимераза занжир реакцияси (ПЗР) текширувларини ўтказиш мақсадида

йўлланма билан Вирусология илмий-тадқиқот институтига юборилиши таъминлансин;

- скринингда вирусли гепатит "С" мусбат аниқланган беморлар Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги кўмитасининг вилоят бошқармаси Вирусология лабораторияларида полимераза занжир реакцияси (ПЗР) текширувидан ўтказилиши таъминлансин.

6. Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги кўмитаси вилоят бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари (С.Муродов):

-тиббиёт муассасаларининг экспресс-тест ўтказилиши учун мўлжалланган хоналарида зарур санитария-гигиена ва дезинфекция режимида амал қилиниши устидан назорат олиб бурсин;

-скрининг амалга ошириладиган шахслар тўғрисидаги маълумотларнинг электрон дастурга киритиб борилишини таъминласин.

7. Вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи биринчи ўринбосари (Ш.Гаппаров), Республика ихтисослашган микробиология, юкумли, паразитар касалликлар Илмий амалий тиббиёт маркази Қашқадарё филиали (Х.Эрназаров)ларга:

-полимераза занжир реакцияси (ПЗР) текширувида вирусли гепатит "С" аниқланган беморларнинг давлат бюджети ҳисобидан ажратилган вирусга қарши препаратлар билан бепул даволанишини таъминласин.

8. Вилоят соғлиқни сақлаш бошқармасининг Жамоатчилик билан алоқалар бўлими (Н.Эгамов), Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги кўмитаси вилоят бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари (С.Муродов), РИМЮПКИАТМ Қ/Ф (Х.Эрназаров) оммавий ахборот воситаларида мавзуга оид мақолалар, туркум телекурсатув ва радиоэшиттиришлар ташкил этиш орқали аҳоли ўртасида вирусли гепатитларга қарши курашишнинг долзарб масалалари, шу жумладан ўтказиладиган скрининг текширувларини мунтазам ва кенг ёритиб борилиши таъминлансин.

9. Мазкур буйруқ ижросини назорати вилоят соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари Ш.Гаппаров ва Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги кўмитаси вилоят бошқармаси бошлиғи Т.Пакиров зиммаларига юклатилсин.

Бошлик

Б.Қ. Тешаев

Вирусли гепатитларнинг “В” ва “С” турларини эрта аниқлаш ва даволаш тадбирларини амалга ошириш тартиби

1-боб. Умумий қоидалар

1. Мазкур тартиб вирусли гепатитларнинг “В” ва “С” турларига скрининг ва тасдиқловчи текширувлардан ўтказиш ва даволаш тадбирларини амалга ошириш тартибини белгилайди.

2. Аҳолини вирусли гепатитларнинг “В” ва “С” турларига скрининг ва мазкур тартибда белгиланган тасдиқловчи текширувларидан ўтказиш ҳамда “С” вирусли гепатитларни даволаш бепул амалга оширилади.

2-боб. Скрининг текширувларини ўтказиш

3. Барча оилавий поликлиникалар (кейинги ўринда - ОП) ва оилавий шифокор пунктларидаги (кейинги ўринда ОШП) масъул ходим 18 ёшдан катта бўлган, олдин скрининг текширувидан ўтказилмаган ва вирусли гепатитларнинг “В” ва “С” турлари билан диспансер назоратида бўлмаган фуқароларни ўз розилигига асосан электрон платформада рўйхатдан ўтказди ва таҳлиллар топшириш учун лабораторияга юборади.

4. Ишлатилган экспресс тестлар бошқа ифлосланган материаллар билан бирга хавфсиз қутиларга солинади.

5. Экспресс тестлар ёрдамида вирусли гепатитларнинг “В” ва “С” турлари тасдиқланган ҳолатда, тестни амалга оширган лаборатория ҳамшираси беморни поликлиниканинг юқумли касалликлар шифокори ёки оилавий шифокорга (кейинги ўринларда – ОШ) юборади.

6. Скринингда вирусли гепатитнинг “В” тури аниқланган беморлар ҳақида Санитария-эпидемиологик осойишталик ва жамоат саломатлиги қўмитасининг (кейинги ўринларда – Қўмита) шаҳар ва туман бўлимларига ахборот берилади.

Скрининг натижаларига кўра мусбат натижа аниқланган беморлар Соғлиқни сақлаш вазирининг 2018 йил 27 августдаги “Ўзбекистон Республикасида вирусли гепатитларнинг ташхисоти, давоси ва профилактикаси бўйича чора-тадбирларни янада такомиллаштириш тўғрисида” 542-сонли буйруғига асосан рўйхатга олинади ва касаллик ўчоқларида тегишли профилактик ва эпидемияга қарши тадбирлар ўтказилади.

7. Барча ОП ва ОШПларидаги юқумли касалликлар шифокори (ёки ОШ) вирусли гепатит “В” ва “С” экспресс-тест натижаси мусбат аниқланган барча беморларни гепатомарказга юборади.

3-боб. Тасдиқловчи текширувларини ўтказиш ва беморларни даволаш

8. Гепатомарказ вирусли гепатит “С” мусбат бўлган барча беморлардан тасдиқловчи ПЗР (полимераза занжир реакцияси) тести учун махсус пробиркага қон намунасини олиб, Қўмитанинг вилоят бошқармасига юборади. Йўлланмага беморнинг исм-шарифи, туғилган йили ва паспорт маълумотлари ёзилади.

Қон етказиб берилишига ҳудудий соғлиқни сақлаш бошқармалари ва вилоят юқумли касалликлар шифохоналари жавобгар ҳисобланади.

Қўмита ходимлари қон намуналари етказиб берилишини назоратга олади.

Қўмита гепатомарказдан келган пробиркалардаги қонда вирусли гепатит “С” учун ПЗР таҳлилини ўтказиб, “IT-MED” МЧЖ да сервери сақланадиган gepatit.ssv.uz электрон тизимига (кейинги ўринда - электрон тизим) бемор ҳақида бундан олдин киритилган маълумотларни таҳлил натижалари билан тўлдиради.

ПЗР таҳлили натижаларига кўра мусбат натижа аниқланган беморлар Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2018 йил 27 августдаги “Ўзбекистон Республикасида вирусли гепатитларнинг ташхисоти, давоси ва профилактикаси бўйича чора-тадбирларни янада такомиллаштириш тўғрисида” 542-сонли бўйруғига асосан рўйхатга олинади ва касаллик ўчоқларида тегишли профилактик ва эпидемияга қарши тадбирлар ўтказилади.

9. Гепатомарказ лабораторияси келган беморлардан вирусли гепатит “В” учун миқдорий HBsAg, PIVKA ва АФП (альфафетопротеин) аниқловчи таҳлилини ўтказиб, электрон тизимда бемор ҳақида бундан олдин киритилган маълумотларни таҳлил натижалари билан тўлдиради ва беморни гепатомарказ шифокорига юборади.

10. Лаборатор таҳлиллар ва қон олиш учун зарур бўлган тиббий буюмлар тиббиёт муассалари томонидан қонунчиликда белгиланган тартибда харид қилинади.

11. Бир ҳафтадан сўнг вирусли гепатит “С” аниқланган бемор таҳлил натижаларини билиш учун ҳудудий ОП ёки ОШПларидаги юқумли касалликлар шифокорига (ёки ОШга) қайтиб келади. Шифокор электрон тизимда беморнинг маълумотларини киритиб, натижалар жавобини топади.

ПЗР таҳлили натижаларига кўра, мусбат натижа аниқланган беморларни гепатомарказга юборади.

12. Гепатомарказга келган ҳар бир вирусли гепатит “С” ни тасдиқловчи ПЗР тест мусбат бўлган беморлар шифокор кўригига юборилади. Улардан АФП ва ПИВКА учун қон намунаси олинади. АФП ва ПИВКА натижалари тайёр бўлганидан сўнг натижалари электрон тизимга киритилади ва лозим бўлса бемор чақиртирилади.

13. Вирусология ИТИ ва вилоят гепатология марказларидаги даволаш-маслаҳат марказларида шифокорлар томонидан беморлар қабул қилинади, лозим бўлганда кўшимча текширишлар ўтказилади. Вирусли гепатит “В” ва “С” тасдиқланган ҳолатда, вилоят гепатомарказлари шифокори томонидан кўрилиб, даволаниш учун махсус дорилар буюрилади.

14. Вирусли гепатит “С” тасдиқланган беморларга тўлиқ даволаш курси учун вирусга қарши дорилар бепул берилади.

15. Дори берувчи ходим, дори берганлик тўғрисидаги маълумотни электрон тизимга киритади.

4-боб. Мобил бригадалар фаолиятини ташкиллаштириш

16. Скринингда вирусли гепатитнинг “В” ва “С” турлари аниқланган беморларнинг турли ҳил сабабларга кўра гепатомарказларга бориш имконияти бўлмаганда, Қорақалпоғистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Тошкент шаҳар ва вилоятлар соғлиқни сақлаш бошқармалари томонидан туман ва шаҳар кўп тармоқли марказий поликлиникаларда беморлардан қон намуналари олинishi ва гепатомарказ ҳамда Қўмитанинг вилоят бошқармасига юборилиши ташкиллаштирилади.

Бунда скринингда вирусли гепатит “С” аниқланган беморлардан ПЗР текшируви учун этилендиамидтетраацетат (ЭДТА) билан пробиркага қон олинади ва шу куннинг ўзида Қўмитанинг вилоят бошқармасининг вирусология лабораториясига термосумкаларда +2 - +8 °С ҳарорат шароитида етказиб берилади.

АФП ва РИВКА текшируви учун қон намунаси худди шундай тартибда гепатомарказга етказиб берилади.

Скринингда вирусли гепатит “В” аниқланган беморлардан АФП, РИВКА ва HBsAg антигенининг миқдорий текширувлари учун ЭДТА билан ёки оддий қопқоқли пробиркага 3 мл қон олинib, +2 - +8 °С ҳарорат шароитида гепатомарказга етказиб берилади.

17. Юқорида кўрсатилган беморларни мутахассислар томонидан текширувдан ўтказиш мақсадида Қорақалпоғистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Тошкент шаҳар ва вилоятлар соғлиқни сақлаш бошқармалари томонидан режа-жадвал тузилган ҳолда мобил бригадалар фаолияти ташкиллаштирилади.

Мобил бригадаларга туман ва шаҳар кўп тармоқли марказий поликлиникаларда беморларни қабул қилиш учун шароитлар яратилади.

5-боб. Якунловчи қоидалар

18. Барча аниқланган беморлар ҳудудий ОП ва ОШП да диспансер ҳисобига олинади. Поликлиникаларнинг ОШ ва патронаж ҳамширалари беморлар томонидан даволаш курсининг тўлиқ ўтилишини назоратга олади.

19. Қорақалпоғистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазири, Тошкент ва вилоятлар соғлиқни сақлаш бошқармалари бошлиқлари, Қўмитанинг ҳудудий бошқармалари бошлиқлари, вилоят ва шаҳар юқумли касалликлар шифохонаси бош шифокорлари ва Вирусология илмий-тадқиқот институти ушбу тадбирларни амалга оширилишини барча босқичларда ўз назоратига олади.